

TABOR* izkazuje vsak dan, razen nedelje in praznikov, ob 18. uri v da. umenu naslednjega dne ter stane enoletno 130 K, polletno 90 K, četletno 45 K, mesečno 15 K. Inzerati po dogovoru. Pri vsaki izdaji objavi pogled.

Masaryk na pri sporni TABOR*, MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

TABOR

UREDNIK* so imeli v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 4, 1. nadstropje. Telefon intern. št. 274. UPRAVA so imeli v Jurčičevi ulici št. 4, prilagojeno, dnevno. Telefon št. 24. IZDAJAL* so imeli v Jurčičevi ulici št. 4, 1. nadstropje.

Na naročila bomo dostavili na pošto. — Neoplačeno se ne vrne.

Leto: II.

Maribor, petek 22. julija 1921.

Številka: 163.

Demokrati in ustava.

Maribor, 21. julija.

V nedeljo 17. t. m. se je vršila v Zagrebu konferenca zaupnikov demokratične stranke. Govoril je minister za prosveto in namestnik ministra za notranje zadeve Svetozar Pribičević. Iz njegovega govora povzamemo:

Demokratska stranka je stopila v volilno borbo s programom, ki je imel dve kardinalni točki: državno jedinstvo in agrarna reforma.

Jasno je bilo, da stranka ne bo izšla kot večina, ki bi lahko sestavila homogeno vladno, temveč bo morala sklepati kompromise z drugimi strankami. Tako se je tudi zgodilo. Na izbiri ste nam bili samo dve poti: na eni strani je bil blok elementov, ki niso hoteli enostavno državo, ki so zahtevali, da se država uredi na federalistični podlagi, ali pa na temelju državnopravnih avtonomij, ki so samo nijansa federacije. Mi smo se zedinili v delu z onimi elementi, ki so hoteli izvesti državno jedinstvo. Federalisti so na vsezadnje uvideli, da je njihova borba brezupna in so zapustili ustavotvorno skupščino. Taktika abstinence je čisto avstro-ogrska politična taktika; v Franciji, v Angliji, v Švici in drugod se stranke ne zatekajo k politiki abstinence. Z našo ustavo je bila pokopana ideja federativne države, zlasti se ideja Velike Hrvatske in Velike Srbije. Separatisti na eni in na drugi strani niso triumfirali, marveč je triumfirala ideja državnega jedinstva.

Ako bi ne ustvarili edinstvene države, bi naš razvoj krenil potem diferenciacije, ne pa potem integracije. Kadar smo v ustavotvorni skupščini zavzeli stališče edinstvene države, smo imeli pred očmi ustvarjanje velikega naroda, kateri bo v tekmi z narodi, ki ga obdajajo ali z narodi, ki so večji ter imajo v civilizaciji in kulturi prvo besedo, zavzel dostojno mesto in ki bo imel v centralni Evropi oziroma na jugovzhodu Evrope odločilno besedo. Danes je ustava legalna in s tem morajo računati tudi nasprotni stranke. Za revizijo ustave so potrebne tri petine v narodni skupščini. Težko je sestaviti navadno večino, tem manj tri petine glasov. Mi, ki predstavljamo demokratsko stranko, moramo sedaj z vso vnemo delati za napredek in bodočnost našega velikega naroda. Slišali ste v javnosti, da je naša ustava reakcionarna. Opozarjam samo na eno: naša ustava daje tako odprto polje za razvoj naših političnih državljanskih svobod, kakor vsaka druga ustava pri kateremkoli drugem narodu. V nekaterih točkah je naša ustava naprednejša kakor druge, če izvažamo norveško. Tako je naš monarh razen norveškega edini, ki ne more z ukazom odgoditi narodno skupščino. Pravice narodne skupščine kot telesa, ki predstavlja ljudstvo, so popolnoma zjamčene, a to pomeni, da je popolnoma zjamčena kontrola ljudstva nad vlado. Če obstojajo nekatere restrikcije, kar se tiče političnih pravic državljanov, so pa izdane le za prehodno dobo, ali so v ustavi vseh novih držav, ki so nastale po svetovni vojni, kakor jih najdemo tudi v ustavi bratske českoslovaške republike. Ako so Čehi, katerim stoji na čelu veliki mož Masaryk, in čijih ustavo je donesla grupacija strank s socialistično večino, ako so morali celo oni to storiti, tedaj to lahko store tudi naše stranke za rešitev in obrambo naše nove države, ki mora računati s težkočami svoje zunanje in notranje situacije. Vse te restrikcije so pa odvisne od vlade, ki bo ravnala po nalogu in pod kontrolo narodne skupščine.

Podržavljenje mariborskega gledališča.

Beograd, 21. julija. (Izvirno poročilo „Taboru“.) Semkaj je prispel pred nekaj dnevi g. Anton Ivanović-Mecger iz Maribora, da intervjuira radi ureditve vprašanja mariborskega narodnega gledališča. Mecgerja je sprejel

tudi prosvetni minister ter mu zagotovil, da bo mariborsko gledališče že s prihodnjo sezono prešlo v državno upravo. Istočasno bo imenovala država posebno vodstvo ter tudi znatno zvišala doseženo subvencijo.

Grof Banffy o atentatu na regenta.

DKU Budimpešt, 20. julija. (Madžarski dopisni urad). V narodni skupščini je interpeliral poslanec Karafiat radi boljševiške, protimadžarske propagande, ki jo širijo madžarski emigranti v sosednjih državah. Opozarjal je na zvezo med to propagando in atentatom v Beogradu ter vprašal vlado, ali hoče nastopiti z vso energijo proti gonji, ki resno ogroža konsolidacijo države. Odgovoril mu je minister za zunanje zadeve grof Banffy in povdaril, da se je ves svet zgražal nad beograjskim atentatom. Madžarska vlada je nad neuspehom tega atentata izrazila svoje veselje. Madžarska je bila prva država, ki se je borila proti rdečemu gospodstvu in ki je tudi zmagała v borbi proti rdeči nevarnosti. — Posl. Turi je vložil interpelacijo o razmerah na madžarsko-

jugoslov. demarkacijski črti, ki večkrat preseka občino na dve polovici in na ta način loči posestnike od njihovih zemljišč. Omenjal je razne zlorabe, ki so jih storile jugoslovenske mejne oblasti in vprašal zunanjega ministra, ali mu je o tem znano in ali je pripravljen v tej zadevi posredovati v Beogradu. Minister za zunanje zadeve grof Banffy je naglasil, da je samo po sebi umevno, da bo madžarska vlada nastopila proti nepravilnem razmeram na meji. Vlada je že opetovano intervenirala pri beograjski vladi glede teh zlorab. Bila bi tudi pripravljena, se obrniti na zvezo narodov, ki pa more vplivati na končno veljavno določitev meje šele potem, ko bodo zamenjave ratifikacijske listine mirovno pogodbe.

Iz stradajoče Rusije.

DKU Moskva, 20. julija. Rdeča armada je razkropila v guberniji Irkutsk ob mongolski meji čete belih gardistov barona Ungerna. Beli gardisti beže proti Urgi v Mengleju.

DKU Moskva, 20. julija. Ker nasprotniki sovjetskega sistema skušajo sedanjo krizo v prehrani izkoristiti za borbo proti sedanjim vladim, je treba opozoriti na to, da je Rusija bila že od nekdaj dežela velike umrljivosti otrok, neomikanega ljudstva in stalne lakote. Glavni vzrok lakote leži v geografskem položaju in posebnosti podnebja. Tudi je obdelovanje zemlje zelo zastarelo. Obdelana zemlja se vsled tzv. sistema treh njiv, ki je jako razširjen, ne iz-

korišča dovolj, ker primanjkuje domače živine in ker ljudstvo ni voljno obdelovati vseh zemljišč. Za sedanjo lakoto je odgovoren prejšnji režim in pa narava sama. Ker se je posekalo mnogo gozdov, so na mnogih krajih padavine manjše, dočim voda v Volgi stalno pada. (Op. ured. Duhoviti izgovor! Danes je ljudstvo neomikano, obdelovanje zemlje zastarelo itd., pred tremi leti so pa bili po Lenjinu vsi pogoji za revolucijo! In še iščejo krivcev drugod!)

DKU Moskva, 20. julija. Sovjetska vlada je prisilila prebivalstvo Južne Ukrajine brez razlike spola v starosti od 20. do 50. leta, da delajo tlako na poljih.

Vstaja v Albaniji.

TIP Beograd, 20. julija. Vstaja v Albaniji se vedno bolj širi. V severnih pokrajinah je prišlo do pokoljev mohamedancev, ki beže trumoma preko meje na naše ozemlje. Odposlanstvo beguncev se je zglasilo pri našem poveljstvu v Podgorici in prosilo zaščite; obenem je izjavilo, da bi večina albanškega prebivalstva odkritosrčno pozdravila intervencijo Jugoslavije, ki naj bi

prevzela protektorat nad Albanijo in naredila konec večnim medsebojnim bojem. Boji se vrše tik ob naši meji in jugoslovenske obmejne čete so razorožile že številne albananske vladne in vstaške čete, ki so prekoračile mejo. Položaj postaja tako kritičen, da se splošno smatra za neizogibno, da bo morala Jugoslavija resno intervenirati.

Poneverjenje pri madžarskem konzulatu v Trstu.

LDU Budimpešta, 20. julija. Kakor javlja „Az Est“, je uradnik madžarskega konzulata v Trstu, Josip Somlo, poneveril pol milijona kron ter pobežnil. Somlo bi bil moral v Beljaku pri ravnateljstvu avstrijskih državnih železnic poravnati razne račune konzulata ter je tudi odpotoval tjakaj, potem pa je pobežnil.

Velika železniška nesreča pri Sisku.

TIP Zagreb, 20. julija. Pri Sisku se je zgodila nocoj velika železniška nesreča. Orient-ekspres, ki je vozil iz Beograda, je zapeljal, ob 18.30 na mostu čez Kolpo med Capragom in Siskom v oddelek vojaštva, ki se je vračal z vežbanja in je šel ravno preko mostu. Proga naredi pred mostom ovinek in je vrh tega obraščena z grmovjem, zato je strojevodja zapazil vojaške žele, ko je bila nesreča že neizogibna in ni mogel vlaka več ustaviti. Ker je most ozek, se vojaški tudi niso mogli umakniti in drveča lokomotiva

je zavozila sredi med nje. Učinek je bil strahovit. Trije vojaški so obležali na tleh popolnoma razmesarjeni in takoj mrtvi. Sedem jih je bilo tako težko poškodovanih, da ni upanja, da bi ostali kdo pri življenju. Lahko ranjenih je večje število. Krivdo na strahoviti nesreči pripisujejo neprevidnosti poveljujočega oficirja, ki je vodil vojaške preko mostu.

Minister dr. Kukovec na Stajerskem.

TIP Beograd, 21. julija. Minister za socialno politiko gosp. dr. V. Kukovec odpotuje danes ob 18. zvečer v Celje, kjer bo imel več konferenc ter bo poročal svojim volilcem o ustavi in delu v Beogradu.

Masaryk v Rimu.

TIP Rim, 20. julija. Danes je dopel semkaj iz Caprija predsednik českoslovaške republike dr. Masaryk. Takoj po njegovem prihodu ga je sprejel kralj Viktor Emanuel v posebni avdijenci.

Kar se tiče agrarne politike, ima ustava načelo, ki smo ga zastopali. Vsi, kateri so bili v gospodarski odvisnosti tega ali onega značaja, zlasti kmetje in čifčije, so na podlagi ustave postali lastniki zemlje, katero so obdelovali. Sporno je bilo vprašanje odškodnine. Odškodnina, ki smo jo priznali, ne pokriva niti izdalec one odškodnine, ki bi jo morali sicer izplačati za likvidacijo kmetijskih odnošajev v Bosni in Hercegovini.

Važno je, kako in kedar bomo likvidirali pokrajine. Po ustavi je skrajni rok 10 mesecev. V tem času mora skupščina izdelati tozadevne zakone. Za nas je ureditev oblasti navadno upravno vprašanje, ki ga je treba rešiti tako, kakor hoče ljudstvo. Ustava je odredila meje dimenzij za oblasti, hoteč na ta način preprečiti, da bi se ne osnovala prevelike oblasti, morda celo na podlagi historičnih pokrajin. Samoupravno načelo, ki nima zveze s politiko, je v ustavi izvedeno. Preostane nam delo na polju zakonodaje. V tem oziru je naša ustava zelo elastična. Vsaka napredna struja bo lahko na zakonodajnem polju udeležila svoje zdrave ideje. Mi demokrati smo bili vedno prijatelji kmetov in tudi sedaj bomo delovali pozitivno za zaščito ekonomsko-kulturnih interesov našega naroda, zlasti še kmetakega stanu. Mi bomo ščitili predvsem malega kmeta. Vsak kmet mora imeti zemljo, a treba mu je dati sredstev, da se na tej zemlji dostojno preživi. Zato moramo izvesti konsekvantno agrarno reformo.

Glede tzv. hegemonije stojimo kot pristaši popolnega narodnega jedinstva na stališču, da je treba človeka, ki bi zahteval za to, ker se predstavlja kot plemenski Srb, Hrvat ali Slovenec kakšne posebne pravice in oziroma, proglašati za največjega sovražnika države.

Eden izmed osnovnih pogojev za uspeh naše politike je ta, da ne sedimo doma, v salonih, klubih, kavarnah, temveč da gremo med ljudstvo. Danes ni možnosti, da bi se komu prinesel kar na krožniku politični uspeh, bodisi v obliki mandata ali drugače. Danes sodelujejo v politiki najširji ljudski sloji, pa je treba živeti z ljudstvom in se vživeti v ljudske interese in zahteve.

Vlada je sedaj rekonstruirana, a le začasno. Ko se sestane skupščina, bomo izvršili novo rekonstrukcijo. Reden poziv narodne skupščine je v oktobru. Medtem bo treba rešiti mnoga važna vprašanja. Stranke, ki sodelujejo v vladi, se bodo morale sporazumeti v raznih programskih vprašanjih za zakonodajno delo.

Konečno je minister govoril o komunistični zaroti. Glede Obznane je omenil, da ne bo zadostovala. Treba bo vzakoniti naredbo o zaščiti države, kakršna obstoja v državah, ki so mnogo kulturnejše kakor naša. Če je lahko velika prosvetljena Amerika uvedla zakon o zaščiti države, ga tem lažje vzakonimo tudi mi, ki še nimamo ustaljenih državnih institucij. Vlada bo v tem vprašanju apelirala na narodno skupščino.

Notranja in zunanja politika.

* Gre jim za lastno stranko. Separatistično časopisje napada ministra Pribičevića, ker je dejal, da lokalna samouprava nima nič skupnega z politiko. „Slovenec“ pravi, da se Slovenci lepo zahvaljujejo za tako ustavo, kjer bi bili občinski, okrajni in pokrajinski upravni organi zgolj nekaki pandurji in pisarji centralne vlade. Dokler imamo

oplošno in enako volilno pravico ter ustavni parlamentarizem je vlada samo organ ali eksekutiva parlamenta, t. j. političnega telesa državljanov. Občinski, okrajni in pokrajinski upravni organi bodo tedaj podrejeni isti vladi, ki jo bo sestavila koalicija ali koncentracija političnih strank, torej ljudstvu samemu. Pokrajinski zakonodajni zbor bi bil državi, ki hoče z našim državotvorno pasivnim ljudstvom izvršiti velike kulturne, socialne in gospodarske naloge, po priliki tako škodljiv, kakor trde cerkveni krogi, da je škodljiva za cerkev volitev škofov po duhovščini. Da bo naša država res zmožna večjih podvzetij, nam je potrebno eno zakonodajno telo, ki bo lahko združilo za izvedbo potrebnih velikih reform zastopnika vseh pokrajin. Samo centralizirana zakonodaja bo pripomogla socialističnim, agrarnim in drugim strankam k zmagi njihovih predlogov. Zato so se na primer socialni demokrati zedinili v enotno stranko in se nočejo cepiti po pokrajinah. Danes stopajo v borbo velike skupine; doba stanov, cehov, itd. se je preživela. A ker klerikalnem gre predvsem za cerkveno politiko, ne morejo stopiti v zvezo z nobeno drugo politično skupino, ker drugi ne mešajo vere s politiko. In ker ne najdejo zaželjene oblasti v državi, jo hočejo najti v pokrajini. Divide et impera, to je staro geslo vladateljev mogotcev.

* **Posvetovanja muslimanov.** Centralni odbor jugoslovenske muslimanske organizacije je 17. t. m. končal svoja posvetovanja. Sprejeto je bilo poročilo poslanskega kluba o njegovem delu od zadnjega sestanka do sedaj. Vsled medsebojnega popuščanja obeh skupin se je posrečilo poravnati spor, ki je nastal v zadnjem času ter se je sklenilo, da bo klub še nadalje sodeloval v sedanji vladi. Nadalje je bilo sklenjeno, da se na rednem občnem zboru meseca oktobra določi sedanja in bodoča smer kluba poslancev in da se spremene strankina pravila, posebno glede sestave centralnega odbora. Potem se je pretresalo tudi vprašanje lista „Pravde“. Glavnemu uredniku g. Korkutu je dovoljen dopusi in ga zamenjati g. Alipašić. Časopisje je prineslo več netočnih in tendencioznih vesti o poteku posvetovanja centralnega odbora, tako na pr., da se je zahteval odstop predsednika poslanskega kluba g. Maglajića in g. ministra dr. Karamehmedovića. Istotako je neresnična vest, da je zmagala skupina gg. Maglajića in Korkuta. O kaki zmagi niti ne more biti govora, ker je spor po medsebojnem popuščanju obeh skupin odpravljen. Klub poslancev, ki je bil dosedaj samo provizorično sestavljen, je izvolil za predsednika g. Maglajića, za podpredsednika gg. M. Kapetanovića in dr. Hadžikarića, za tajnika g. Alića in za blagajnika g. Sarajlića.

BERGES:

Slučaj Loaf.

(Amerikanska humoreska). — Prevlel: Pikaon (Dale.)

»Zakaj ne takoj, moj gospod?«
»Ali vam nisem povedal, da sem pozabil denarnico?«
Z naglo gesto se je nagnil mr. Silberstein naprej in potegnil iz telovničkovega žepa svojega gosta dvajsetdolarški bankovec, katerega je dvignil triumfirajoče. »Dvajsetdolarški bilil vam kar gledajo iz žepov, gentleman, in vi hočete zatrjevati, da nimate pri sebi nikakega denarja?«
»Pri bogu,« je odvrnil Jim, pobledel in se zelo začudil, »na to nisem niti mislil. Ne imejte me za nepoštenega, krivico bi mi delali. Dejstvo je, da sem prejel ta bankovec pred par dnevi pri zamenjavi večjega in ga vtaknil nepazljivo v žep.«
»Torej, ali lahko odtegnem sedaj te štiri in pol dolarje?«
»Razumljivo. Pripravljen sem, da poravnam škodo, ki sem jo povzročil.«
»To jeradi reda, gentleman!«
Mr. Silberstein je odzval ročni blagajni petnajst dolarjev petdeset centov in jih dal tuju. »Ako se vrnete in kupite prstan, tedaj lahko odračunate ta mali znesek od kupne cene. Hišnemu odjemalcu nočem zaračunati te škode.«
V prihodnjem trenutku je odšel Jim Humphrey, naglo po avenui navzdol, da

* **Velika Hrvatska.** V „Jutarnjem listu“ objavlja nek hrvatski opozicijski stališče nasproti Protičevi akciji. Po njegovem mnenju g. Protiču ni zaupati, ker je — Srbin. Ujedinjenje bi se moralo ponoviti in sicer na podlagi sklepa — hrvatskega sabora. Hrvatski sabor bi moral ratificirati akt o ujedinjenju. Radićevo republikanstvo je samo izraz starodavnega odpora proti vsakemu nasilju, sicer so Hrvati skozi stoletja monarhistični (to je trdil tudi Suffraj). Opozarja na tisočletno hrvatsko preteklost in radi tega je treba Hrvatom zagotoviti poseben položaj v državi. Srbi tega ne morejo razumeti. Historična megolomanija hrvatskega separatista se čita kakor Surminova zgodovina hrvatskega preporoda. Kakor da ni tudi v zgodovini prevratov in izza teh prevratov nekih, širjih potreb! Značilno je, kar pravi ta nepodpisani politik v svojem neresnem ekspozeju: »Mi (Hrvati) se ne moremo, nečemo i ne damo utopiti ne samo u Veliku Srbiju, nego ni u Pribičeviću Jugoslaviju...« Dosedaj so hrvatski separatisti trdili, da je Pribičević največji priganjač Velike Srbije. Sedaj pa izvemo, da Pribičević priganja Hrvate v Jugoslavijo. V teh časih so take izjave pravzaprav le nekaj več kakor kislina kumara.

* **Torej vendar!** Po poročilu zagrebških listov so se te dni vršile konference voditeljev klerikalne stranke. Velikohrvatski separatisti so namreč zelo ozlovoljeni, da je Jugoslovenski klub zopet stopil v parlament. K tem Velikohrvatom spadajo tudi frankovsko orijentirani hrvatski člani Jugoslovenskega kluba (Simrak i. dr.), ki se potegujejo za skupen nastop z Radićevci, zlasti odkar je Radić sam izjavil, da mu Jugoslov. klub stoji najbližje. Hrvatski klerikalci, ki so vsled starih nasprotij med pravoslavnim in katoliškim ljudstvom zelo intolerantni nasproti pravoslavnim Srbom, pritiskajo na dr. Korošca in zahtevajo, da se razmerje med njim in Radićem razčisti. Ker izgleda, da kljub alarmantnim vestem o enotnem opozicijskem bloku g. Stojan Protić ni našel v Zagrebu posebnega uspeha, zlasti ne z Radićeve strani, se bo moral Jugoslovenski klub, ako hoče voditi kolkaj uspešno politiko, nasloniti ali na Protića ali na Radića. Če se bo naslonil na Protića, ni nemogoče, da hrvatski člani izstopijo iz kluba. Treba je počakati, kaj se bo vsedlo v tej peneci čaši in kaj izhlapelo. Utegnemo pa doživeti dan, ko se bo doteda pred očmi cele osvobodjene domovine objela republikanec ateist Radić in monarhist teolog Korošec. Čudna so pota Gospodove previdnosti in nerazumljiva človeškemu umu.

* **Grška prosi Jugoslavijo in Romunijo za pomoč.** Iz Beograda po-

ročajo, da je podvzela grška vlada v Beogradu in Bukarešti korake, da si izposluje podporo z ozirom na svoj položaj na vzhodu. Grčija nudi v službo, ako bi jo naša država podpirala pri obrani Carigrada, kompenzacije v Solunu. Solun bi prišel potem v neodvisno posest Jugoslavije. Romunijo bi Grčija podpirala v sporu z Bolgarijo za Dobrudžo. Grška ponudba je napravila v Beogradu in Bukarešti ugoden utis. — Verjamemo.

* **Arditi in fašisti.** Italija slopa v nov boj in kakor vse kaže v zelo pogubonosni. Fašistovski nasilje je rodilo odpor in ker je ta odpor sedaj v delavskih bataljonih, takozvanih arditih, tudi dobro organiziran, zelo nevaren odpor. Tega se vsi zavedajo in fašisti hočejo zato za vsako ceno streti novega in opasnega nasprotnika. Toda brez vladne pomoči ne bo to mogoče. Bonomi pa si ne upa preodkriti pomagati fašistom in tako so ti v silno nerodni zagati, posebno ker so si popolnoma izkvarili odnose tudi s popolarci. Italija je na pragu novih in silnih bojov, ki morejo silno pomešati laške aspiracije na Baroš in drugo.

* **Dohod Romunije k Adriji.** „Jutarnji list“ doznava, da se vrše pogajanja radi graditve velike železniške mreže, ki bi omogočila kratko in ugodno zvezo Romunije z Jadranskim morjem preko naše države. V ta namen bi se imel graditi železniški most čez Donavo in direktna železniška proga do Jadranskega morja. Romunsko časopisje je uverjeno, da bo ta zveza pripomogla k čim tesnejši ekonomski zvezi obeh držav in konsolidaciji romunskega gospodarskega stanja.

* **Tudi v Albaniji meščanska vojna.** Preko Beograda javljajo iz Orošja: Tu je bila 17. t. m. med grmenjem topov in strojnici proglašena miriditska republika. Za prvega predsednika je izvoljen Marko Djoni, sin pokojnega Premk Bib-Dode. Akt o proglašenju republike je podpisalo 12 plemenskih voditeljev. Revolucionarji se navdušeno bore proti tiranski vladi v znamenju križa proti polumescu. Vlada iz Tirane je poslala proti Miriditom svoje čete, ki pa dosedaj niso še ničesar dosegle. — Torej so tudi Albanci šli med republikance. Ideji republike ne bodo storili posebnih uslug.

* **Vzhodno vprašanje.** „Daily Telegraph“ piše v uvodnem članku o položaju na vzhodu ter pravi, da bodo zavezniki za vsako ceno ščitili nevtralnost morskih očin. Nikakor ne gre dovoliti, da bi Turki še nadalje igrali vlogo zmagovalca, tudi ne, da bi se izpremenila sevreska mirovna pogodba, proti kateri je naperjen rusko-turški sporazum. Zavezniki so v moralnem in materialnem pogledu primorani, da ščitijo morske očine. Nepustljivost tur-

ških nacionalistov bo izzvala odpor Italije. Angleško-italijanski sporazum bo s sodelovanjem male antante čimprej odstranil vse težkoče v vzhodnem vprašanju. — Izgleda, da bi se prizadeji narodi sporazumeli lažje, če bi ne bilo raznih angleško-italijanskih in drugih nepotrebnih sporazumov.

* **Francosko-češkoslovaška pogodba.** „Jutarnji list“ doznava iz dobro informiranih krogov, da bo Briand v kratkem odpotoval v Prago. Ob tej priliki bo sklenjena francosko-češkoslovaška politična in gospodarska pogodba, ki bo temeljila na isti bazi, kakor francosko-poljska. Vodilni francoski politični krogi so mnenja, da francosko-poljska pogodba sama ne jamči dovolj za urejene razmere in mir v vzhodni Evropi. Za to je potrebno, da se sklene pogodbo razen s Češkoslovaško tudi še z nekaterimi drugimi državami.

Zanimivosti.

Milanski čarodej. Kljub temu, da naglašamo vedno in povsod našo visoko kulturo dvajsetega stoletja, vendar se najdejo po Evropi še vedno ljudje, ki se dajo zapeljati in oslepariti od raznih čarodejev in čarodejcev. Pred par meseci smo poročali o nekem kovaču, ki je v mariborski okolici »copral«, klical hudiča, se pogovarjal z duhovi itd. ter pri tem dobival od svojih žrtev v dar denar, gnjati, klobase, jajca, maslo itd. Sedaj pa poročajo italijanski listi o nekem milanskem tesarju Albertu Munariju, katerega je policija tudi radi čarodejstva vtaknila te dni v zapor. Albert Munari je bil posebno med ženskimi svetom zelo znan čarovnik in preok in to ne le v mestu Milanu samem, ampak tudi po deželi. K njemu so prihajale gospodične in gospe od najpreprostejših do najvišjih stanov, da jim odkrije usodo, ki jih čaka, da jim prorokuje in svetuje. Neveste so hodile k njemu po nasvete, ali naj se poroče ali ne, žene so ga prošle pomoči proti svojim nezvestim možem itd. itd. Munari je »pomagal« vsem, znal je vse. Treba mu je bilo samo pokazati dlani na rokah in uganil je vse, kar se je in kar se še bo zgodilo. Seveda tega ni delal za stonj, ampak za mastno plačilo in v poprejšnjega ubornega tesarja je kmalu postal eleganten in bogat gospod. Vendar pa ta čarodej, ki je vedel vse, kaj čaka druge, ni vedel, kaj čaka njegova samesga. Nedavno je namreč zbolela njegova stanodajalka in Munari se ji je seveda ponudil za zdravnika. Zdravil pa jo je tako, da je še huje obolela in končno tudi umrla. Za to njegovo »zdravljenje« je izvedela končno policija ter ga aretirala. Munari pride pred sodišče, če bo kot čarodej sedaj znal in mogel pomagati samemu sebi, to je ja ko dvomljivo.

tu, akoravno imam tudi pred to stroko gotovo spoštovanje. Pa kaj bi po nepotrebnem besedičil. Že dva dni nisem jedel, ne pil — umiram?«

Mati Elizabeta, ki si je s svojimi žuljavimi rokami neprenehoma brisala oči, je udarila sedaj v glasen plač.

»Poor boy!« je stokala, »ubogi revež, pridi k meni in se najej do sita. Mati Elizabeta ima dobro srce in dober spomin. Pridite, Bill Crooke, pri meni ste lahko brez skrbi. Vstopite, nimam same jedi in pijače, temveč tudi delo za vas!«

»Delo?« je rekel postopač resnobno. »Hm, delo! No, ako se ne skrega z mojim častjo, ga sprejemam, saj veste — and don't you forget it! jaz sem prelučnega valed blagajn in skoro brez konkurenca, odkar sedi Dan Lions.«

»Le vstopite, skuham vam pošteno kosilo!«

»Trenotek! Pričakujem še tovariša, katerega pa gotovo ne poznate. Glejte — se prihajale!«

Komaj je nataknila mati Elizabeta svoje koščene špegle, že je omahnila v omotici veselja. »Bill, drži me, padem v nezavest! Great Scott, Jim Humphrey je! Drži me, padem!«

»Kaj?« se je zarezal Bill s pogledom na precej obširno lady. »Jaz naj vas držim? Saj vendar že dva dni nisem imel križanja v ustih!«

(Daleje prihodnjiš).

dospe do sotovariša, medtem ko je draguljar skrbno preštel prstane in jih v svoje zadovoljstvo našel polnoštevilne.

Bill Crooke, postopač, je medtem polagoma stopal po poti in brez najmanjše skrbi nadaljeval zvižganje in petje, da s tem mogoče premoti svoj želedec preko posta. Šele ko je postala avenua živahnjša, se je ustavil, naslonil hrbet na desno deblo ter gledal zamišljeno v tla. Skoraj v istem trenutku se je odprlo polkno kočje, oddaljeno kakih sto petdeset korakov, in stara zamorka je vtaknila svojo kuštravo glavo na presto. Pomožniknila je z očmi, se nagnila sem in tja, ne da bi odvrnila pogled od pod drevesom mirno slonečega trampa, potem je izvlekla neznanško velike koščene naočnike, jih nataknila na nos, še enkrat pogledala proti drevesu in kriknila z daleč slišnim, krakajočim glasom: »Veliki Sedt! Sveti Jana! On je! Bill je! Bill Crooke!«

Bill se je zdrznil, kot bi mu siknila mimo ušes krogla iz puške, in ako ne bi preprečevale oblečene cunje, bi na vsak način splezal na drevo. In res se je že pripravljaj, da zagrabi za upognjeno vejo, ko je skočila iz omenjene kočje nanj zastavna zamorka z vsemi znaki presenečenja.

»Veliki Scott! Sveti Jana! Ste li vi Bill Crooke, ali ste res? Vi, najznamenitejši safe-blower, prvi vlomilec blagajn sedanjosti — in v tem odelu? Kaj — ali je samo preobleka, he!«

Iz Billovih ust je bruhnil rezgetajoč smeh. Hudiča, kako ste me splašili! V resnici sem mislil, da me kliče oni tam spodaj. Toraj vi ste, mati Elizabeta! Bog vas blagoslovi, da ste vi. Niti vas nočem vprašati, kako pridete semkaj, ali ste se naselili, kako se vam godi. — Vse to, skupno z vprašanji, tihočimi se moje osebe, preložimo na poznejši čas. Samo nekaj mi povejte: se še spominjate, da sva sedela nekoč skupno v državnem zaporu v Albany?«

»Bi li zamogla kdaj pozabiti, kako sem se seznanila z vami?«

»No torej, tedaj se spominjate tudi dejstva, ki ga omenjam le radi pomankanja, da sem takrat, ko sem lopnil ključariju zapora eno preko njegove blagoslovljene butice, odprl tudi vašo celico, tako da sva skupno ušla?«

»Se sem vam dolžna hvale, moj mladenci!«

»Imate dobro srce, mati Elizabeta, akoravno ste črna. Torej — sedanja obleka ni fingirana. Propadel sem obupno —.«

»Se niste udeležili velikega vloma v Clevelandu?«

»Pravilno je gospa, popolnoma pravilno. Ampak saj poznate mojo naravo? Uplenil sem štirideset dolarjev — lepa svotica, ne! V treh tednih sem jih zalumpal, zakrokal, zajgral. Od onega časa mi prede trda. Nisem našel pravnega dela. Ponosen, kakor sem, se nisem hotel ponižati do navadnega ta-

Dnevna kronika.

Maribor, 21. julija.

— „Straža“ proti regentu. Zadnja „Straža“ s posebnim in čisto nič prikritim veseljem konstatira pod naslovom „Policijske metode“, da ni res, da bi bila večina hrvatskega učitelstva poslala regentu Aleksandru udanostno brzojavko, ampak, da je to storila le „liberalna“ manjšina. „Straža“ notica je seveda fabricirana po tendencioznih in lažljivih poročilih njenih sester in bratov na Hrvatskem, toda to je postranska stvar, glavno je to, da je s to notico povedala, česar si doslej še ni upala, da samo „liberalci“ pošiljajo regentu udanostne brzojavke, dočim so klerikalci proti njim in logično torej tudi proti — regentu.

— Mastne plače očita „Straža“ zopet učitelstvu ter ga zmerja z vsemi mogočimi psovskami. „Straža“ svetujemo, naj se enkrat ozre na svoje fajmoštre, ki imajo za svoje hujšakaško delo med ljudstvom še vse bolj mastne dohodke, kar spričuje že to, da so večinoma vsi dobro rejeni, dočim se učitelstvo ob svojih „mastnih plačah“ samo suši, ker mora za te „mastne plače“ tudi veliko več delati, kot je delalo poprej.

— Na naslov mestnega fizikata. Povsod po drugih mestih je navada, da stavi mestni fizikat uredništvem na razpolago vsakotjedenski izkaz umrlih, le v Mariboru se tega ne izvaja. Ker se za smrtno slučaje zanima mnogokrat tudi širša javnost, bi bilo želeli, da bi se vsaj v bodoče to prakticalo.

— Za kopališče na prostem. Dasi ravno smo ob veliki reki Dravi, vendar nimamo v Mariboru nobenega primerne kopališča na prostem. Mestno kopališče ob Dravi nikakor ne odgovarja potrebam in niti ne zasluži tega imena. Treba bo poskrbeti, da dobi Maribor čimprej veliko moderno kopališče na prostem.

— Podraženje premoga. Trbovelj. premogokopna družba je, kakor se nam poroča, zvišala ceno premoga od prvega junija naprej in sicer za 7-25 K pri 100 kilogramov, pri desetonskem vagonu 725 K. Da je to novo povišanje cene premoga, ki je itak že doslej bil predrag, nezaslišano, o tem menda ni treba še posebej pisati. Čudno se nam zdi le, da je v to podraženje privolilo tudi pristojno ministrstvo. Dočim drugod cene padajo, pri nas še vedno dosledno rastejo. Kje tiči vzrok temu je seveda — javna tajnost.

— Popravljanje ulic. Opaža se, da se je mestna oblast vendarle lotila najnujnejših popravil nekaterih ulic. Bil pa je tudi že skrajni čas.

Naše olupševalno društvo se je zadnje čase pridno lotilo dela, kar iskreno pozdravljamo. Park izgleda sedaj jako okusno, le žal, da ima še vse premalo obiskovalcev, posebno zjutraj, ko je zrak še čist in nepokvarjen.

— Stare znamke. Strokovnjaki so preračunali, da bi intenzivno zbiranje že rabljenih znamk doneslo Jugoslovanski Matici letno lahko 200 in še več tisoč kron. Radi tega je Jugoslovanska Matica izdala te dni prošnjo za nabiranje teh znamk, na kar ponovno opozarjamo naše rodoljube. Znamke naj se oddajajo podružnicam. Torej pridno na delo!

— Dovolitev posojila mariborski občini. Deželna vlada je dovolila mestni občini, da sme najeti pri Mestni hranilnici v Mariboru proti običajnemu obrestovanju in amortizaciji v največ 55 letih posojilo v znesku 3 in pol milijona kron. 2 milijona kron se bo upotreblilo za izpolnitev električnega omrežja in 1 in pol milijona za preureditev mestne plinarne.

— Ljutomerčan — kapelnik na Finskem. Finska vlada je imenovala za opernega ravnatelja mladega Slovenca iz znane Herzigove obitelji v Ljutomeru, brata kapelnika mariborske vojaške godbe, g. Vekoslava Martina Herzoga. Mladi glasbenik je absolvirал praški konzervatorij.

— Potrebno tudi pri nas! Gospodarski svet v Pragi je oklenil, da otvori v večjih industrijskih mestih državne mesnice, ki bodo prodajale meso kg po 6—8 kron, med tem ko zahtevajo mesarji še vedno 16—18 kron, kljub

temu, da je padla cena žive teže na 2 kroni za kg. Kaj takega bi bilo tudi pri nas na mestu!

— „Prireški srednješolci“ iz Maribora so priredili v Sv. Jurju ob Ščavnici Meškovo dramo „Mati“ in so poslali čisti dobiček v znesku 2000 K Dijaški kuhinji. Prisrčna jim hvala! Drugi dijaki naj jih posnemajo!

— Mecen „Ljudske knjižnice“. — Znana podpornica narodnih institucij, lesna akcija družba „Drava“ v Mariboru, je darovala knjižnici za omare kub. m. desk v vrednosti okrog 2000 K. — Pohištvena trdka Hochnegger in drugovi na Koroški cesti pa je napravila za knjižnico 3 krasne moderne omare z roloji in popustila pri računu po zašlugi družabnikov trdke gg. Delaka in Šercerja znesek 2500 K. Vodstvo knjižnice izreka tem potom odličnim podpornikom naše kulture iskreno zahvalo za plemenite darove in upa tudi v ostalih krogih najti toliko umevanja ljudsko-prosvetnega dela, da homo lahko čim prej knjižnico z vsem potrebnim opremi!

— Zdravniško društvo za mariborski okoliš se je te dni ustanovilo v Mariboru. V odbor so izvoljeni: predsednik dr. Rihard Bergman (Zalec) podpredsednik dr. Fran Jankovič, tajnik dr. Janko Dernovšek, blagajnik dr. Vilko Marin, knjižničar docent dr. Iv. Matko, odborniki dr. Robič, dr. Švab, (Celje) in dr. Josko Tavčar (Središče).

— Primarij dr. Janko Dernovšek ne ordinira do 20. avgusta. V nujnih slučajih naj se bolniki obrnejo na oddelek za očne, nosne, vratne in ušesne bolezni v tukajšnji javni bolnici.

— I. obrtna razstava v Mariboru. Razstavi odbor je razposlal „Prijavnice za razstavljalce“ ter prosi, da jih razstavljalci takoj vpošljejo izpolnjene. Ako je komu kaj nejasno in nerazumljivo, naj prinese prijavnico in naj poda podatke pri razstavnem odboru na Aleksandrovi cesti 22, kateri mu boče prijavnico radevolje izpolni.

— Oklofutani fašisti. Sijajno uspelo narodno veselico pri Sv. Ivanu so hoteli pozno v večer motit fašisti. S samokresi v rokah so se navlčili na veselico in prvemu, ki jim je prišel nasproti so zaklicali roke kvišku! In res je dotični dvignil roko, toda čisto v drugem namenu, kakor pa so to pričakovali fašisti. Silovita klofuta in skorajšnja aretacija jih je poučila, da so naleteli na nepravilnega. Bil je to službujoči policijski komisar, ki je tako spoznal, kaka zalega so ti fašisti.

— Požrtvovalnost Tržčanov. Narodna slavnost pri sv. Ivanu, ki je bila dne 3. julija se ni obnesla le v moralnem ampak tudi v gnetnem oziru. Slavnost je dala 10.810 lir in po odbitku vseh stroškov znaša čisti dobiček 8.923 lir. Tako je storil Trst svojo dolžnost in doprinesel zopet znaten dar na oltar istrskih žrtev. Storitve tudi vi isto, ker enaka je vaša dolžnost.

— Gorje onemu, ki ne spoštuje očeta in mater; zakaj prokletstvo usode ga zasleduje že na tem svetu in jeza božja nad njim nikoli ne miruje. Sličen dogodek boste videli v nedeljo, dne 24. t. m. ob 15. uri in 20. uri v Hočah pri g. Staretu, kjer nastopi naš Sokol prvič v gledališki predstavi. Med odmorji svira priljubljen orkester. Po igri prosta zabava. Zatorej v nedeljo vsi v Hoče. Zdravo!

— Požar v lesni tovarni. Včeraj krog tri četrt na 22 uro je obvestila policijska stražnica na Koroški cesti požarno brambo, da je izbruhnil požar v lesni tovarni Tomine in Antolice na Koroški cesti. Požarna bramba se je takoj na to, še predno je zvonar v stolnici dal znamenje z zvonom, podala pod poveljstvom dr. Schmidererja in Salakoviča na lice mesta, našla sleme strojnice že v polnih plamenih ter se nemudoma lotila gašenja. Kmalu na to sta prispela tudi mestna brizgalnica ter voz mestnega gasilnega moštva pod vodstvom g. Robausa, ki pa nista več stopila v akcijo. Sleme je gorelo na dveh mestih, neumornemu enournemu delu pa se je posrečilo ogenj pogasiti. Ogenj je nastal baje vsled prevelike vročine v strojnici. Da ni stražnik takoj opazil ognja bi bilo zgorelo celo stopljo, kakor tudi žaga in velike les-

ne zaloge. Požarna bramba se je krog polnoči, ko je bila vsaka nova nevarnost odstranjena, vrnila zopet domov.

— Pri kopanju v Dravi se je včeraj ponesrečil ravnatelj Glasbene Maticice g. Franc Topič. G. ravnatelj je padel ter si pri tem prizadejal močno rano na glavi. Rešilni oddelek mu je podeli prvo pomoč ter mu obvezal glavo.

— Pri obdelavi pločevine je zadobil včeraj dopoldan elektromonter Maks Krainz, stanujoč v Krekovi ulici št. 4. na leviroki veliko rano. Krainz je sam poiskal pomoč na rešilnem oddelku.

— Zrtev vročine. Včeraj dopoldan se je vsled vročine zgrudila na Stolnem trgu na tla sedemnajstletna učenka šole šolskih sester Dobrila Ostojiceva ter obležala v nezvesti. Policija je o nesreči obvestila nemudoma rešilni oddelek, ki je prihitel na lice mesta s šefom zdravnikom dr. Karlom Ipavicom ter jo prepeljal v zavod šolskih sester.

— Zaplenjeni raki. Tržno nadzorstvo je zaplenilo Mariji Ferleš 88 rakov, ker niso imeli predpisane dolžine. Raki so se oddali mariborskemu ribarskemu društvu, ki jih je nastavilo v mestnem ribniku.

— Našlo se je delavsko knjižico. Dobi se pri policiji.

— Zgubljen. Vana Rosinova, uradnica Narodne banke, je izgubila zlato zapestno uro, vredno 2000 K.

— Pretep. Delavec Pavalič in cestni pometlač Anton Vute sta se včeraj sprla, pri čemur je udaril Pavalič Vuteja s toporiščem svoje sekire po rami. Najbrž je „deloval“ alkohol.

— Toča je prošil teden popolnoma uničila vinograde v Rošpahu nad Mariborom. Skoda je velikanska in ljudstva je čisto obupano.

— Požar vsled strele. Prošlo soboto je vdarila strela v Cviklovo viničarijo na Metavskem. Viničarija je zgorela do tal. K sreči ni bilo od domačih nobenega doma. Sosedni hlev, ki je stal v bližini se je posrečilo domačinom obvarovati. Posestnik je bil zavarovan le za 400 K.

— Poset italijanskega kralja v Beogradu. Italijanski kralj namerava povodom kronanja romunskega kralja obiskati našega kralja in regenta v Beogradu.

— Sv. Lenart v Slov. gor. Kraljev rojstni dan smo lepo praznovali, samo malo ironično se je slišal sicer čisto lep nagovor g. dekana, ko je končno zaklical živijo prvemu „slovenskemu“ svetolenartskemu županu. Jako drastično in značilno se je tudi čulo povelje ob koncu bakljade pred Gasilnim domom: Fackeln auslöschen, alles versorgen! Kakor nalašč dementi na zgoraj. Ob prihodnjem narodnem prazniku želimo slišati in bi prosili g. dekana, da dá naštudirati državno himno »Bože pravde«, ki se še pri nas niti enkrat ni pela, kajti samo to je državna himna in nobena druga!

— Križevci na Murskem polju. Pri nas smo imeli slučajno baš ob rojstnem dnevu in godu našega kralja Petra I. kar tridnevno slavlje. — V nedeljo zvečer je mogočno pokanje topičev (možnarjev) oznanjalo okolici, da so pri volitvi župana zmagali »samostojni« in Sokoli in da se je podrl glavni fort klerikalne trdnjave. Lahko si predstavljamo radost na eni, poparjenost na drugi strani. Eno pa je sigurno: oddahnil si je vsakdo, ki misli in čuti pošteno, odkrito. Naslednji dan — v ponedeljek — so naši Križevčani pod vodstvom župana Skuhala in korenjaka Alojza Stiblarja pripeljali na ozaljšanih vozovih iz Murske Sobotice sem nad 50 članov »Ljubljanskega učiteljskega zbora«. Sprejeli so jih šolski otroci in učitelstvo korporativno, nadučitelj g. Herzig jim je govoril presrčen pozdrav, šolarji pa so zapeli »Le pa naša domovina«. Odlični gostje so bili vidno vzradoščeni. Vso potrebo je hvalevredno oskrbel gostilničar g. Jos. Kosi s soprogo; ljubljanski gostje so imeli na razpolago okusno okrašeno dvorano ter so bili v vsakem oziru zadovoljni. Učitelstvu pa gre hvala, da je preskrbelo gostom potrebna prenočišča, nič manj Križevčanom-posestni-

kom hiš, ki so vedeli upoštevati pomen tega izrednega obiska iz bele Ljubljane. Zvečer se je na razsvetljenem trgu, ki je bil ves v narodnih in državnih zastavah, šolsko poslopje pa po zaslugi gđne. Tončke Herzigove v zelenju in ovetju, zbrala množica ljudstva. Nadučitelj g. Herzig je navdušeno proslavil našega popularnega kralja Petra I. Karadjordjevića kot junaka in osvoboditelja Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki smo mu dolžni za ta velik zgodovinski čin večno hvalo. Nato so Ljubljanci zapeli gromovito »Bože pravde«, potem več mešanih in moških zborov, vse krasno in mogočno. Ljudstvo je poslušalo strme in navdušeno ter se divilo krasoti naše pesmi. — V dvorani pri g. Kosiju pa je nastopil g. post. načelnik Mirko Peršič, razvijajoč v vznešenih besedah pomen »Petrovega dneva« in kulturne naloge učitelstva; ob koncu govora so mu Ljubljanci prirejali burne ovacije. V torek 12. t. m. se je vršila v cerkvi slavnostna služba božja, pri kateri je pel Ljublj. učiteljski zbor pod vodstvom pevovodje gosp. Ferd. Juvanca. Kmalu potem so se milij gostje poslovili ter odhiteli z vlakom dalje — v Ljutomer. V slovo jim je izrekel g. Ovetko zahvalo za poset in krasno petje, želeč njihovi nadaljni turneji najboljših uspehov. Res, lepi so bili dnevi tega slavlja! Ostanemo nam v vednem spominu.

Kultura in umetnost.

x Umetniška turneja. Clani mariborskega narodnega gledališča gg. Valo Bratina in Milan Škrbinšek ter ga. Berta Bukšekova prirede tekom tega meseca umetniško turnejo po Sloveniji. Kot prvo igrajo v soboto 23. t. m. zvečer v St. Jurju ob Juž. žel., a v nedeljo 24. t. m. zvečer v Zalcu dramo »Satan v ženski«.

Sokolstvo.

o Mariborska Sokolska Župa priredi svoj letošnji zlet dne 14. avgusta v Središče. Zleta se udeleže vsa društva od Koroške do Medjimurja in prvič nastopijo na skupnem zletu v župi včlanjena društva varaždinske županije. Tudi naše vojaštvo iz Maribora, Ptujja, Čakovca in Varaždina bo v velikem številu na zletu sodelovalo. Središki Sokol praznuje isti dan 10 letnico svojega obstoja.

o Iz Soštanja. Samo še nekaj tednov je do zleta celjske sokolske župe, ki bo, kakor je znano, v Soštanju dne 14. avgusta 1921. Telovadno društvo Sokol v Soštanju je že dalje časa pridno na delu da župni izlet kar najbolje pripravi: izvoljeni so že razni odseki, delo je razdeljeno in so naročeni lepaki in druga.

Sport.

: Gradjanski (Zagreb) : Concordia (Zagreb) 5:1 (1:1) V prvenstveni tekmi je minulo nedeljo jugoslovanski prvak, zagrebški Gradjanski sportni klub, zopet pokazal svojo moč. Porazil je »Concordio« z velikim rezultatom 5:1. »Concordia« je diktirala izvanredno hitro igro, igrala z dolgimi pasi, ki zahtevajo veliko fizično moč. Spočetka se je popolnoma navadila na »Gradjanskega« ter tudi dosegla prvi goal v 23 minuti. »Gradjanski« je obdržal mirno kri ter pričel sistematično razvijati njemu lastno igro, kratke pase v lepi prizemski kombinaciji. Ze v prvem polčasu izjednači Gradjanski na 1:1 V drugem polčasu podleže »Concordia« sama svoji hitri igri. Za Concordio je strelal Vitasek goal, za Gradjanski Perška 3, Heinlein 2.

: Sparta (Ljubljana) : Svoboda (Ljubljana) 9:0 (5:0) Drugorazredna »Sparta« je minulo nedeljo popolnoma porazila prvorazredno »Svobodo«. Ce se »Svoboda« ne opomere, pade v jeseni najbrže zopet v drugi razred.

: Sport. Izšla je 29. številka ter pri naša: Kolesarska dirka Ljubljana—Maribor, — Zenska rokometna tekma. K bodoči Olimpijadi. — Delavska olimpijada v Pragi. — Sportne vesti. — Službene objave. —

Tekma S.S.K. Korotan I. in S.S.K. Maribor I. se vrši danes v petek 22. julija ob 18. uri na igrišču S.S.K. Maribor. Slovenci, vsi na igrišče!!

P. O. L. N. P. je določil sledeče vodnike k prijavljenim tekam: S.S.K. Maribor: S.K. Svoboda v četrtek 22. t. m. ob 18. uri g. Nemec, S.S.K. Maribor: S.S.K. Korotan v petek 22. t. m. ob 18. uri g. Osebek, S.V. Rapid I.: MAK I. v nedeljo 24. t. m. ob 17. uri g. Frankl, k predtekmi med rezervami obeh klubov, ki se prične ob 15. uri g. Kosi. Tekmo Čakovački sportni klub proti I. S.S.K. Maribor vodi g. Osebek. Nadalje se opozarja vse klube, da prijavijo brez izjeme vse tekme P. O., sicer se bode disciplinarno postopalo proti tem klubom. Prijaviti se mora najmanjše 48 ur pred odigranjem tekme

Sah.

Jugoslovanski šahovski turnir. Od 15. do 31. avgusta se vrši v Celju velik šahovski turnir, katerega se udeležijo igralci cele države. Tudi naš šah. klub (Vel. kavarna) odpošlje k turnirju svoje zastopnike. Prvi zmagovalec postane jugosl. mojster. Določeno je 5 daril v znesku 5000—1500 K. Ker pa zahteva turnir velikih rezij, se je naš klub odločil, da zbira prostovoljne prispevke. Prosimo torej vse ljubitelje šaha, da eventuelne denarne prispevke pošiljajo na Sah. klub, Velika kavarna. Od 5. ure pop. sprejema tajnik ozir. namestnik. Sprejme se vsak dar. Vsakdo naj po možnosti prispeva k turnirju, ki je za razvoj šah. igre v Jugoslaviji epohalnega pomena.

Sahovskega turnirja v Celju se udeležijo, kakor doznavamo, trije amaterji iz Srbije, pet iz Hrvaške, štirje iz Ljubljane ter dva iz Maribora. Slovenija bo potemtakem zastopana najbolje.

Gospodarstvo.

Borza 20. julija.

Zagreb: Berlin 209.50—210, Italija 721—723, London 575—578, New York

159—161, Pariz 1240—1245, Praga 206.75 do 207, Svica 2622.50—2630. Valute: Ameriški dolarji 157—158.50, avstrijske krone 20—20.75, carski rublji 27—28.50, češko-slovaške krone 215—216, francoski franki 1150—0, napoleonid. 522—525, nemške marke 213—215, romunski lei 0—230, suvereni 600, italij. lire 0—715, turške lire 590.

Dunaj: Ameriški dolarji 836—840, nemške marke 1103—1109, angleški funti 3010—3050, francoski franki 6535 do 6575, italijanske lire 3775—3795, jugoslovanski dinarji 2018—2038, poljske marke 42—44, švicarski franki 13.850—13.900, češkoslovaške krone 1092—1098, madžarske krone 261.50 do 256.

Curih: Berlin 7.95, New York 607, London 21.86, Pariz 47.25, Milan 27.45, Praga 7.90, Budimpešta 1.90, Zagreb 3.90, Varšava 0.32, Dunaj 0.80, avstrijske žigovane krone 0.81.

Naša trgovska bilanca in državne nabave.

Naša trgovska bilanca je, kot je znano, pasivna, ker se več uvaža, kakor pa izvažajo. Veliko nabavlja iz inozemstva tudi država, čeprav se iz statističnih podatkov ne vidi, kak del uvoza odpade na državne nabave. Posebno velja to za armado, ki nabavlja velik del materiala iz inozemstva in to tudi takega, ki ga moremo v prvi vrsti sami izvajati, kot n. pr. platno, usnje itd. Po predpisih, ki veljajo za licitacije, dobiva državno nabavo domača tvrdka, ki ni za več kot 10 odstot. dražja od najcenejše inozemske ponudbe. Ako pa je najcenejša domača tvrdka za 10 odstot. dražja od najcenejše inozemske, tedaj dobi nabavo inozemska tvrdka. Ta navedba je za današnji čas preveč birokratska, ker daje inozemskim tvrdkam preširoko polje, da lahko izigravo domače tvrdke, če to le hočejo. Znano je, da proizvajajo avstrijske in nemške firme cenejše od naših; nemška industrija konkurira celo Avstriji tako, da celo Avstrija premišljuje, kako naj za-

ščiti s carino domačo industrijo pred nemško poplavo. Te industrije pa so poleg tega še tako močne, da nam nabavljajo blago celo pod lastno ceno, samo, da bi uničili našo domačo industrijo. One eksportirajo po celem svetu in skušajo tudi pri nas dobiti kolikor mogoče velik teren. Razen tega pa je naša država nakupila po ceni velik del slabega vojnega materiala v Franciji, Italiji in Nemčiji, s katerim naša industrija ni mogla konkurirati. Mnogokrat se dogaja, da se tuja industrija pri nas favorizira pred domačo. Tako je odšlo že mnogo državnih nabav v inozemstvo, ki bi se mogle izvršiti v notranjosti države. Navajamo samo nabavo 50.000 vojaških postelj za armado, ki je bila izvršena v Nemčiji, zadnjo licitacijo cigaretnega papirja, ki je bila odpovedana, ker so bili zunanji trgovci dražji, in zadnjo nabavo materiala za mornariško skladišče v Tivtu. Naravnost bi bila obratna procedura: da se licitacija, ki jo je dobila zunanja firma, v nič in na ta način omogoči domači firmi, da stavi cenejšo ponudbo. Potrebno pa bi bilo, da se zvišajo odstotki, za katere sme biti domača industrija dražja od tuje, od 10 na 15—20. Končno bi bilo treba rezultate vseh ofertnih licitacij ob enem z imenom onih, ki so se jih udeležili, objaviti v službenih novinah. Če bi se tako slo na roko domači industriji, bi bila naša trgovska bilanca za mnogo milijonov aktivnejša. Pred nedavnim časom je poročala „Frankfurter Zeitung“, da se nahaja v Nemčiji okoli 20 jugoslovanskih komisij, ki nabavljajo tam razno blago. Nikomur pri nas ni znano, kaj te komisije v Nemčiji delajo, kdo jih je poslal, kaj in kako kupujejo, in če bi to ne bilo mogoče dobiti pri nas doma. Ta sistem je silno slab in more samo obstojati vsled nepoznanja naše lastne industrije. Vsekakor je treba s tem sistemom prenehati; treba je podpirati domačo produkcijo, kjer je le mogoče, ker le na ta način bomo mogli postati neodvisni od tuje industrije.

g. Nov denarni zavod v Beogradu. V Beogradu se je osnovala „Učiteljska zadruga d. d.“ z osnovno glavnico 1.000.000 dinarjev v delnicah po 100 dinarjev.

g. Otvorjena cementna tvornica v Ralji pri Beogradu je začela pred kratkim zopet obratovati. Tvornica proizvaja dnevno 6 vagonov cementa. Iznici Kičevo—Ohrid je bil 20. t. m. o. tvorjen.

g. Znižanje cen premoga. Iz Beograda poročajo, da so po naredbi ministrstva za šume in rude znižane cene premoga v vseh državnih premogovnikih.

g. Opekarno v Brodu ob Savi je osnovala I. hrvatska štedionica, podružnica v Brodu. Istotam namerava osnovati veliko moderno opekarno tvrdka Cvjetković in Co.

g. Položaj poljskih železnar. Poljske železarne so dalje časa po preobratu mnogo trpele vsled pomanjkanja koksa. Poljski premog se namreč ne more uporabljati za koks, vsled česar se mora ves potreben koks dobavljati iz Gornje Šlezije. Lani so bile razmere v poljski železarski industriji še zelo neurejene, letos pa so že mnogo boljše. Produkcija prvih pet mesecev letošnjega leta je prekoračila celotno lansko produkcijo.

g. Svobodna trgovina sladkorja v Belgiji. Belgijska vlada je sklenila, da uvede popolnoma prosto trgovino s sladkorjem.

Ne pozabi naročnine!

Ljudska knjižnica

Narodni dom, I. nadst. posluje ob nedeljah od 1/2 10.—1/2 11. ure in ob četrkih od 1/2 19.—1/2 20. ure

Glavni urednik: Radivoj Rehar. Odgovorni urednik: Fran Voglar.

VOZNI RED

osebni vlakovi na Južni železnici v kraljevini Srbiji, Hrvatski in Sloveniji, veljaven od 1. junija 1921.

Maribor gl. kol.—Ljubljana gl. kol.

43	45	801	Drzavl.	Drzavl.	47	49		42	802	Drzavl.	Drzavl.	44-82	48	50-86
5:30	10:15	12:49	13:58	14:14	16:50	22:10	Maribor X	9:59	14:05	14:27	14:45	16:56	22:17	4:44
6:02	10:47	13:43			17:22	22:42	Pragersko X	9:20	13:02			16:22	21:48	4:08
7:30	12:12	16:17	15:12	15:28	18:51	0:10	Celje 2	7:46	10:45	18:09	18:27	14:55	20:17	2:48
8:18	12:55	17:16			19:34	0:58	Zidanimost X	7:09	9:40			14:03	19:27	1:43
10:41	14:55	20:30	17:01		21:40	3:03	Ljubljana X	5:18	6:40		11:35	12:06	17:35	23:55
	28:40		21:55			12:23	Trst X					5:00		15:20

Maribor gl. kol.—Graz (Dunaj).

	72	Drzavl.	Drzavl.	44-82	74	50-86		Drzavl.	71	35-45	Drzavl.	Drzavl.	75	81-49	77
	12:41	16:05	15:16	19:00	19:15	8:00	Maribor gl. k. X	1:35	7:35	8:40	12:40	13:35	14:06	19:32	20:52
	13:05				19:42		St. III.		7:13				18:43		20:29
		16:32	15:48	19:31		8:31	Spilje X	1:11		8:08	12:16	13:11	13:30	19:00	
		17:30	16:40	22:19		11:17	Graz X	0:21		5:37	11:25	12:21			
			21:45	6:45		19:40	Dunaj X	13:20		21:45		7:25		8:05	

Maribor gl. kol.—Prevalje—Celovec.

411-425	413-420	415					412	420-414	424-416						
5:00	15:00	19:48					Maribor glav. kol. X	7:37	12:25	20:45					
5:10	15:08	19:56					Maribor kor. kol.	7:32	12:20	20:40					
5:58	16:44	21:38					Dravograd-Meža X	6:01	10:50	19:10					
8:26	18:25	22:16					Prevalje	5:31	10:04	19:05					
11:02	20:56						Celovec gl. kol. X		6:23	14:15					

Maribor gl. kol.—Ptuj—Čakovec—Kotoriba.

221	223	225					222	224	226						
9:00	16:00	20:50					Maribor gl. kol. X	7:19	11:06	17:39					
9:44	16:49	21:46					Pragersko X	5:58	10:19	16:46					
10:27	17:24	22:24					Ptuj	5:26	9:41	16:14					
11:40	18:32	23:37					Čakovec X	4:00	8:18	14:47					
12:53	19:35	0:50					Kotoriba	1:32	7:00	13:20					

Zidanimost—Zagreb.

511	Drzavl.	513	515	Drzavl.	Drzavl.	517		512	Drzavl.	516	Drzavl.	518	Drzavl.	520	
4:13	7:47	8:29	14:20		17:25	19:50	Zidanimost X	8:32	9:57	12:01		18:52	22:51	0:30	
6:16		10:40	16:19			22:02	Zaprešić	6:21		9:57		16:46		22:26	
6:46	9:34	11:18	16:45	18:01	19:12	22:25	Zagreb X	5:50	8:06	9:35	10:30	16:18	21:05	21:56	

Lastnik in izdajatelj: „Konzorci Tabor“. — Tiska: Mariborska tiskarna d. d.

Mala oznanila

Gospodična, spretna in zanesljiva prodajalka, izučena špecerijske stroke, veča tudi nemškega jezika, se takoj sprejme. Ponudbe na upravo pod „Prodajalka“.

Gospodična, veča slovenske in nemške, ki zna knjigovodstvo, strojepis in stenografijo, se išče za takojšnji nastop. Tavcar, Kopaliska ul. 11.

Zmožen vodja za parno žago s polnoizmenikom, ki je izurjen v rezanju in v manipulaciji z lesom, veča slovenske in nemške, se išče za takojšnji nastop. Tavcar, Kopaliska ul. 11.

Fozor! V petek, dne 22. julija vsi na koncert „Narodne godbe“ v Narodni dom. Priidite in se bodete uveli, da dobro igra.

Enonadstropna vila z sadnim in zelenjadnim vrtom. Uk. železniške postaje se takoj po ugodni ceni proda. Naslov v upravi.

Dotična oseba, katere je našla v parku pred okrajnim glavarstvom uro, je dobro znana in se ugodno naproša, da odda isto proti dobri nagradi v upravnistvu „Tabora“, ker bi se sicer napravila ovađa.

Proda se več lesenih zabojev Marib. tiskarna d. d.

Brivnica Frana Novaka na Aleksandrovi cesti 22 se priporoča.

Pozor! Reklamna ponudba! **Pozor!**

Velja samo 20 dni!

Radi razpustitve moje zaloge, ur pošiljam tekoni 20 dni vsakemu pošiljatelju tega iz časopisa izrečnega oglasa **eno krasno remontoir-uro** (za gospode), dobre kakovosti, dobro idočo 30 ur brez navijanja ter s triletno pismeno garancijo, za reklamno ceno **40 mesto 85 dinarjev**. Denar se vpošlje franko naprej v priporočenem pismu. Uro se pošlje takoj priporočeno. Pozretno pošiljatelj le tedaj, če se pošlje 10 dni naprej.

Skladišče ur Gjuro Pollak, Zagreb, Tkalečeva ulica 27.

Primorcem

naznanjam, da sem dobil fino olivno (maslinovo) olje a K 90—liter. „Sublim“ maslinovo olje a K 72—liter. Namizno olje a K 48—liter. Istr. vinski kis a K 7—liter.

Priporočam se za obilni obisk **V. Hmelak, Maribor** Slomškovo trg 6. 1018

Pokvarjena in cikasta vina

kupi trdka 1017

Anton Tonejc in drug Maribor, Mlinška ul. 23.

Ne pozabi naročnine!

Gurte za rolo

trakovi in vrvice za žaluzije, usnjate žoge in pnevmatike za nogomet pri 845

iv. Kravos, Maribor Aleksandrova c. 13.